

Kulturrådets riktlinjer för statsbidrag till litteratur

Dessa riktlinjer gäller från och med 2020-05-19. Reviderade riktlinjer ersätter tidigare riktlinjer för litteratur som antogs 11/2 2020 (ADM 2020/25). Enheten för litteratur och bibliotek är ansvarig för förvaltningen av dokumentet.

Innehåll

Kulturrådets riktlinjer för statsbidrag till litteratur	1
1. Inledning	3
2. Regelverk: Syfte och definitioner	3
3. Efterhandsstöd till litteratur.....	3
3.1. Vem kan söka?	3

3.2. Vad går att söka bidrag för?	3
3.3. Hur går ansökan till?	4
3.4. Hur bedömer Kulturrådet ansökan?.....	4
Generella utgångspunkter för bedömning	5
Utgångspunkter för bedömning av återutgiven litteratur	5
Utgångspunkter för bedömning av barn- och ungdomslitteratur	5
Utgångspunkter för bedömning av bildverk och tecknade serier	5
Utgångspunkter för bedömning av facklitteratur.....	6
Utgångspunkter för bedömning av skönlitteratur.....	6
3.5. Vad händer om bidrag blir beviljat?	6
3.6. Vilka villkor gäller för beviljade bidrag?.....	7
4. Bidrag för planerad utgivning av litteratur	7
4.1. Vem kan söka?	7
4.2. Vad går att söka bidrag för?	7
4.3. Hur går ansökan till?	7
4.4. Hur bedömer Kulturrådet ansökan?.....	7
4.5. Vad händer om bidrag blir beviljat?	8
4.6. Vilka villkor gäller för beviljade bidrag?.....	8
4.7. Hur går redovisningen till?	8
5. Versionshistorik	9

1. Inledning

Riktlinjer för statsbidrag till litteratur är ett internt styrdokument som preciserar hur vi uttolkar regelverk för att fördela och följa upp statliga bidrag till litteratur. Syftet är att underlätta handläggning och uppnå rättssäkerhet i våra bedömningar och beslut. Det här dokumentet ska också vara tillgängligt på Kulturrådets webbplats för att ge en tydlig bild av hur vi fördelar och följer upp statliga bidrag.

2. Regelverk: Syfte och definitioner

Bidraget till litteratur ska främja mångfald, kvalitet och fördjupning i utgivningen av litteratur. Det ska också främja spridning och läsning av litteratur.

Litteratur betyder i det här sammanhanget litteratur utgiven i Sverige på svenska eller andra språk, eller samisk litteratur utgiven i annat nordiskt land, och som vänder sig till en allmän publik.

Professionell utgivare betyder i det här sammanhanget den vars titlar finns tillgängliga för en bred allmänhet via till exempel bibliotek, bokhandlare och etablerade distributionskanaler. Utgivaren ska ansvara för att boken präglas av ett professionellt redaktionellt arbete och är textkritiskt granskad samt att det finns avtal som reglerar ersättning mellan utgivare och upphovspersoner.

Det grundläggande regelverket för det här bidraget finns i Förordning (2010:1058) om statsbidrag till litteratur, kulturtidskrifter och läsfrämjande insatser.

De här riktlinjerna bygger också på Förordning (2012:515) med instruktion för Statens kulturråd, Myndighetsförordning (2007:515), Förvaltningslag (2017:900) samt Generell föreskrift (2013:2) för Kulturrådets bidragsgivning, Kulturrådets arbetsordning, Kulturrådets regleringsbrev och de nationella kulturpolitiska målen som beslutades av riksdagen december 2009.

3. Efterhandsstöd till litteratur

3.1. Vem kan söka?

Professionell utgivare av litteratur i Sverige med svenskt organisationsnummer eller samisk utgivare i ett annat nordiskt land med distribution i Sverige kan söka bidrag.

3.2. Vad går att söka bidrag för?

Det går att söka bidrag för den första upplagan av en boktitel eller för återutgivning av titel som är att betrakta som klassisk litteratur (se vidare nedan för bedömningen av återutgiven litteratur).

Boktiteln ska vara utgiven under de senaste sex månaderna och ha svenskt ISBN-nummer, med undantag för samisk utgivare i annat nordiskt land. Sökande utgivare och innehavaren av ISBN-numret ska vara densamma.

Förstaupplagan och tilltryck inom sex månader får inte överskrida 5 000 exemplar.

Det går inte att söka bidrag för läromedel, festskrifter, vänböcker, notutgivning, studiematerial, vetenskapliga verk med specialinriktning, uppslagsböcker, hobbyböcker, årsböcker, böcker av enbart lokalt intresse, utställningskataloger, pysselböcker, handböcker, inomreligiös litteratur, kokböcker och reseguider.

3.3. Hur går ansökan till?

Det går att söka stödet löpande via vår onlinetjänst. Det går endast att söka stöd för en bok per ansökan. I samband med ansökan ska ett exemplar av boken skickas till Kulturrådet. Om ansökan gäller en bok på ett annat språk än svenska eller engelska ska istället tre exemplar av boken samt en översättning till svenska eller engelska om minst tio sidor skickas till Kulturrådet. Vidare ska den sökande i sin ansökan lämna den information vi efterfrågar i ansökningsomgången.

När Kulturrådet granskat ansökan får sökande adresser till den arbetsgrupp som ska besluta om stöd. Sökande ska då skicka ett exemplar av boken till varje ledamot i arbetsgruppen.

3.4. Hur bedömer Kulturrådet ansökan?

Beslut om efterhandsstöd till litteratur fattas av fyra olika arbetsgrupper:

- Skönlitteratur för vuxna: bedömer romaner, noveller, lyrik, dramatik, essäer, litteraturvetenskap, memoarer, biografier och debatt- och rapportböcker med skönlitterär prägel.
- Facklitteratur: bedömer facklitteratur i vid bemärkelse inkluderande genomillustrerad facklitteratur.
- Bildverk och serier: bedömer konstböcker, fotoböcker, tecknade serier och grafiska romaner samt facklitteratur inom konst, arkitektur och design.
- Barn- och ungdomslitteratur: bedömer bilderböcker, kapitelböcker, romaner och faktaböcker för barn och ungdom.

Arbetsgrupperna utses av Kulturrådets styrelse och består av sakkunniga med särskild kompetens inom området. Arbetsgrupperna beslutar om stöd mellan fyra och sju gånger per år.

För böcker på annat språk än svenska eller engelska kan lektörers utlåtanden ligga till grund för arbetsgruppens beslut. Kulturrådet kan i bedömningen även ta in utlåtanden från andra arbets- och referensgrupper eller sakkunniga.

Om en ledamot är jävig förhållande till någon sökande, det vill säga partisk på grund av släktskap, vänskapsband eller annat, ska hen inte vara med i behandlingen av den ansökan. Det ska framgå av beslutet vilka som inte har deltagit på grund av jäv.

Litteraturstödet ska främja en mångfald av ämnen, åsikter och genrer samt kvalitet och fördjupning i utgivningen av litteratur. Kulturrådet ska även beakta ett jämställdhetsperspektiv.

Bedömningen ska göras utifrån utgångspunkter för bedömning för respektive genre nedan och med hänsyn till tillgängliga medel.

Generella utgångspunkter för bedömning

Bedömningen ska väga in bokteknisk kvalitet, formgivning, korrektur, språkbehandling, textkritisk granskning och tillförlitlighet i sak.

Översättningar ska vara av god kvalitet och i första hand utgå från originalspråket.

Texter i antologier bör sättas i ett sammanhang genom inledning eller efterord och innehålla uppgifter om tidigare publicering.

För litteratur på annat originalspråk än svenska ska språkgruppens tillgång till litteratur i Sverige vägas in.

Kulturrådet har ett särskilt ansvar att främja utgivning och distribution av litteratur, i original samt i översättning, till de nationella minoritetsspråken. Även utgivning på svenska som bedöms vara av särskild betydelse för de nationella minoritetsgruppernas kultur, historia och identitet är prioriterad.

Utgångspunkter för bedömning av återutgiven litteratur

För att beviljas bidrag ska återutgivning av en bok som tidigare publicerats i Sverige vara textkritiskt tillförlitlig och försedd med informativa förord eller efterord och kommentarer, med undantag för bilderböcker för barn. Det bör vara ett avslutat författarskap som kan överblickas. Boken ska ha ett självständigt värde; det räcker inte med författarskapets status. För översatt litteratur ska översättningens kvalitet och behovet av en nyöversättning bedömas. Boken ska fylla ett tomrum på bokmarknaden. Om den finns tillgänglig i bokhandel eller antikvariskt i nyligen utgångna utgåvor ska stöd inte ges.

Utgångspunkter för bedömning av barn- och ungdomslitteratur

Bedömningen av barn- och ungdomslitteratur ska väga in nedanstående utgångspunkter:

- Originalitet i relation till samtida utgivning och genre.
- Självständighet i gestaltandet i relation till genren.
- Förmågan att tänja gränser för genre, form och innehåll.
- Förmågan att engagera och beröra genom fördjupad gestaltning.
- Förmågan att väcka nyfikenhet.
- Förmågan att förhålla sig öppet och ifrågasättande och gestalta komplexitet.
- Interaktionen mellan text och bild.
- Bildernas bidrag till en fördjupad gestaltning.

Utgångspunkter för bedömning av bildverk och tecknade serier

Bedömningen av bildverk och tecknade serier ska väga in nedanstående utgångspunkter:

- Samspelet mellan text och bild.
- Hur grafisk form svarar mot innehållet.
- Bildernas självständighet och originalitet.

- Formmässig och stilistisk bearbetning och gestaltning.
- Bildernas tekniska kvalitet.
- Originalitet inom genren.
- Konstnärlig intensitet och komplexitet.
- En bok som publiceras i samband med en utställning ska ha ett självständigt värde.

Utgångspunkter för bedömning av facklitteratur

Bedömningen av facklitteratur ska väga in nedanstående utgångspunkter:

- Tillförlitlighet i sak - texten ska vara trovärdig, hänsyn ska ha tagits till tidigare och aktuell forskning samt faktauppgifter och empiri redovisas. Det ingår inte i ledamöternas uppdrag att detaljgranska fakta och källor. Mycket djupgående faktagranskning är författarens och förlagets ansvar.
- Aktivt reflekterande och välargumenterad.
- Tillförande av ny kunskap som inte tidigare finns tillgänglig på svenska.
- Belysning av nytt område eller ett redan etablerat område belyst från ett nytt perspektiv.
- Aktualitet och särskilt intresse i samtiden. Detta gäller såväl forsknings- som debattinriktade texter. Det kan även handla om ett nytt intresse för tidigare forskning eller idé- och samhällsdebatt.
- Tillgång till och behovet av litteratur inom olika facklitterära områden.
- Boken ska rikta sig till en läsekrets utanför akademien.
- Vid debattinlägg tas hänsyn till argumentationen samt om motargument tas upp och bemöts. Hänsyn tas också till om det är en röst som sällan hörs.

Utgångspunkter för bedömning av skönlitteratur

Bedömningen av skönlitteratur ska väga in nedanstående utgångspunkter:

- Intensitet och språklig gestaltning.
- Originalitet, förnyelse och verkets personliga karaktär.
- Komplexitet och självständighet i litterära tekniker och gestaltade erfarenheter och idéer.
- Konstnärligt genomförda idéer och konstnärligt medveten gestaltning.
- Medvetet förhållningssätt till litterära traditioner och tekniker.

3.5. Vad händer om bidrag blir beviljat?

Kulturrådet betalar ut bidraget till det plus- eller bankgirokonto tillhörande den juridiska person som anges i ansökan.

Stödet beräknas på sidantal, utifrån en särskilt beslutad sidersättningstabell (**Ärendenr**). För digitalt publicerad litteratur beslutas stödet utifrån faktiska produktionskostnader.

Högsta möjliga stöd är 70 000 kr. För återutgiven bok som inte är nyöversatt reduceras stödet till hälften. För tekniskt enkla utgåvor och pocketbok reduceras stödet med 25 procent. För avhandlingar som har fått statligt tryckbidrag eller för bok som fått annat statligt stöd reduceras stödet med motsvarande belopp.

Bok som beviljas litteraturstöd får också distributionsstöd, med undantag för digitalt producerad litteratur. Det innebär att boken ska köpas in av Kulturrådet och distribueras till de huvudbibliotek och regionala bibliotek som valt att få leveranser samt specialbiblioteken Nordens Hus i Reykjavik och Kulturkontakt Nord i Helsingfors. Utgivare som får litteraturstöd ska inom tre månader skicka önskat antal exemplar av boken till den distributör som hanterar leveransen till biblioteken. Högsta möjliga distributionsstöd är 40 000 kr. Distributionsstödet ska betalas ut samtidigt som litteraturstödet. Förlag som inte levererar titlar till distribution ska återbetala både litteraturstöd och distributionsstöd.

3.6. Vilka villkor gäller för beviljade bidrag?

För de bidrag Kulturrådet beviljar gäller generella villkor som framgår i en till bidragsbeslutet bifogad villkorsbilaga. Där beskriver vi de generella villkor som gäller för våra bidrag. I vissa fall kan vi besluta om särskilda villkor och då finns de också med i bilagan.

4. Bidrag för planerad utgivning av litteratur

4.1. Vem kan söka?

Professionell utgivare av litteratur i Sverige eller samisk utgivare i ett annat nordiskt land kan söka bidrag.

4.2. Vad går att söka bidrag för?

Bidrag kan sökas för projekt för planerad utgivning av litteratur. För fleråriga projekt kan stöd sökas årligen men endast beviljas för ett år i taget. Bidrag kan inte sökas för redan utgiven litteratur. Projektet ska omfatta flera titlar med undantag för planerad utgivning av nationella minoriteters litteratur. Vidare ska den sökande i sin ansökan lämna den information vi efterfrågar i ansökningsomgången.

4.3. Hur går ansökan till?

Det går att söka stödet via vår onlinetjänst en gång per år, undantaget ansökningar för nationella minoriteters litteratur som kan göras två gånger per år. Ansökan ska innehålla en beskrivning av den planerade utgivningen och aktiviteter i anslutning till utgivningen, en redogörelse av planerad marknadsföring och distribution och en budget för projektet.

4.4. Hur bedömer Kulturrådet ansökan?

När sista ansökningsdatum har passerat går handläggare igenom alla giltiga ansökningar. Bedömningen görs av tillsatta sakkunniga från varje arbetsgrupp inom litteraturområdet som tillsammans med handläggare prövar varje enskild ansökan i förhållande till övriga ansökningar och för en diskussion om fördelningen av stödet i sin helhet. Ansökningar om bidrag för planerad utgivning av nationella minoriteters litteratur bedöms av referensgruppen för nationella minoriteters kultur och litteratur. Kulturrådets generaldirektör fattar beslut om bidrag.

Stödet ska främja en mångfald av perspektiv och ett jämställdhetsperspektiv. Stödet ska bidra till kvalitet och fördjupning vad avser målgrupp, ämnen, åsikter och genrer i utgivningen av litteratur.

Bedömningen ska väga in projektets budget, marknadsföring, distributionsmöjligheter samt eventuella samarbeten. Bidraget ska vara ett komplement till övrig finansiering. I ansökan ska framgå hur titlarna förhåller sig till varandra tematiskt eller innehållsmässigt. Översättningar från språkområden som sällan publiceras i svensk översättning och mindre företrädade genrer prioriteras.

Kulturrådet har ett särskilt ansvar att främja utgivning och distribution av litteratur, i original samt i översättning, till de nationella minoritetsspråken. Även utgivning på svenska som bedöms vara av särskild betydelse för de nationella minoritetsgruppernas kultur, historia och identitet är prioriterad.

4.5. Vad händer om bidrag blir beviljat?

Kulturrådet betalar ut bidraget till det plus- eller bankgirokonto tillhörande den juridiska person som anges i ansökan.

Planerade utgivningsprojekt som beviljas stöd ska ges möjligheten att erhålla distributionsstöd. Det innebär att boken köps in av Kulturrådet och distribueras till samtliga huvudbibliotek. Utgivaren ska inom tre månader efter att boken givits ut skicka önskat antal exemplar av boken till den distributör som hanterar leveransen till biblioteken på uppdrag av Kulturrådet. Högsta möjliga distributionsstöd är 40 000 kr. Distributionsstödet ska betalas ut när projektet slutredovisas och böckerna givits ut.

4.6. Vilka villkor gäller för beviljade bidrag?

För de bidrag Kulturrådet beviljar gäller generella villkor som framgår i en till bidragsbeslutet bifogad villkorsbilaga. Där beskriver vi de generella villkor som gäller för våra bidrag. I vissa fall kan vi besluta om särskilda villkor och då finns de också med i bilagan. Utgivningen ska genomföras enligt plan och bidraget ska användas enligt angivna villkor. Kulturrådet kan begära att en reviderad budget och projektplan lämnas in och godkänns.

4.7. Hur går redovisningen till?

Den som får stöd ska lämna in en redovisning via vår onlinetjänst senast det datum som vi beslutat och kommunicerar via e-post i samband med beslutet. Där informerar vi också om de villkor som gäller för redovisningen. Redovisningen ska ske utifrån de villkor som meddelas i samband med beslut och redovisningsblankett.

Redovisningsblanketten utformas utifrån innehållet i riktlinjerna för bidraget, villkorsbilagan samt generella åiterrapporteringskrav i Kulturrådets regleringsbrev och instruktion.

5. Versionshistorik

Ikraftträdande	Version	Kommentar
20200519	3	Reviderade riktlinjer ersätter tidigare riktlinjer för litteratur som antogs 11/2 2020 (ADM 2020/25).